

Завдання I етапу Всеукраїнської олімпіади з географії

Вінницька область 2025-2026 навчальний рік

10 клас

11 жовтня 2025 року

I. Тестовий блок (максимальна кількість балів – 24)

Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань пропонуються 4 варіанти відповіді, серед яких лише один правильний (1 бал за кожну правильну відповідь).

I. Виберіть одну правильну відповідь

1. Італія є визнаним центром масової моди. Швейні виробництва часто представлені невеликими підприємствами, які історично виникли на півночі країни у Мілані. Нині відбувається їхнє переміщення в центр та південь через те, що...

- А. Там знаходяться великі морські порти, якими надходить текстильна сировина.
- Б. Зростають площі під волокнистими культурами у цих частинах країни.
- В. У менш розвинених частинах країни оплата праці суттєво нижча.
- Г. На півночі країни відбувається скорочення підприємств виробничої сфери та зростає роль сфери послуг.

2. В якому з висловлювань міститься інформація про процес урбанізації?

- А. Понад половини населення світу проживає на рівнинах й близько третини – на відстані, що не перевищує 50 км від морського узбережжя.
- Б. На початку XX ст. у світі існувало 10 міст-мільйонерів, то нині їхнє число перевищує 420.
- В. У 1999 році чисельність землян становила 6 млрд осіб, а нині понад 7,7 млрд.
- Г. Якщо в 1900 р. з 15 найбільших на той час за чисельністю країн світу 7 знаходилося в Європі, то нині в цьому регіоні не лишилося жодної.

3. Дві людини стоять обличчям один до одного. Компас першої показує азимут 135° . Який азимут показує компас другої людини?

- А. 315° . Б. 180° . В. 225° . Г. 90° .

4. У місті стрімко збільшується обсяг використання підземних вод для побутових і промислових потреб. Які напрямки моніторингу навколишнього середовища допоможуть попередити можливі негативні наслідки в цьому місті?

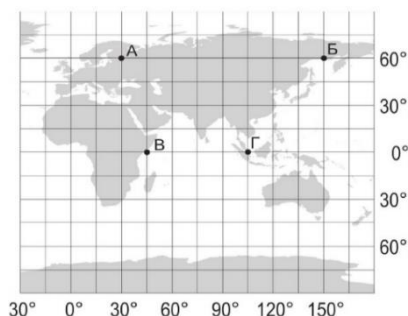
- А картографування проявів водної ерозії, прогнозування зсувів
- Б спостереження за розвитком карсту, прогнозування просідань
- В аналіз якості ґрунтів, прогноз місць вторинного засолення
- Г контролювання вологості повітря, прогноз утворення туманів

5. Літак розпочав свій політ на паралелі 20° пн. ш. й попрямував точно за меридіаном на південь, де, пролетівши 2775 км, здійснив посадку. На якій широті опинився літак?

- А. 15° пн. ш. Б. 45° пн. ш. В. 5° пн. ш. Г. 5° пд. ш.

6. В яких з позначених на карті точки місцевий час є однаковим?

- А. А та Б
- Б. В та Г
- В. А та В
- Г. Такі точки не позначені

7. Яка з зазначених територій не є частиною держави з назвою Велика Британія?

- А. Шотландія. Б. Бретань. В. Ольстер. Г. Уельс.

8. За наведеними прямокутними координатами точок з'ясуйте, яка з них знаходиться найближче всього до екватора.

- А. X= 6064350, Y= 4308500 В. X= 6066500, Y= 4307750
- Б. X= 6067350, Y= 4309250 Г. X= 6066750, Y= 4307150

9. Визначте тип ґрунту за описом: «В густому лісі земля завалена опалим листям. В умовах жаркого та вологого клімату воно швидко перегниває. Здавалося б, створюються всі умови для формування родючих ґрунтів. Проте це не так. Органічні речовини, що утворюються у великій кількості, у ґрунті майже не нагромаджуються. Їх залишки щоденними рясними дощами вимиваються, виносяться у нижчі горизонти».

- А лучні й болотні
- Б дерново-підзолисті
- В червоно-жовті фералітні
- Г темно-сірі лісові

10. Астрономи встановили, що Земля одночасно бере участь у декількох видах рухів. Наслідком якого руху є те, що всі тіла у північній півкулі відхиляються праворуч, усі тіла в південній півкулі – ліворуч?

- А навколо власної осі
 Б навколо спільного центру з Місяцем
 В навколо Сонця, разом із Сонячною системою
 Г навколо ядра нашої Галактики, а з останньою – у Всесвіті

Завдання 11-12 на встановлення відповідності. До кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання).

11. Установіть відповідність між галуззю світового господарства та напрямом її розвитку на сучасному етапі.

1 кольорова металургія	А використання вторинної сировини
2 газовидобувна промисловість	Б збільшення частки видобутку відкритим способом
3 харчова промисловість	В освоєння родовищ на шельфі Світового океану
4 морський транспорт	Г використання продукції органічного землеробства
	Д формування контейнерної системи

12. Доберіть до кожної групи товарів чи послуг таку характеристику населення в одній із міських агломерацій країни, яка б зумовила збільшення попиту на них.

1 жіночі ділові костюми	А збільшення народжуваності
2 оренда житла	Б зменшення середнього віку населення
3 монтаж системи поливу присадибних ділянок	В збільшення зайнятості жінок
4 послуги закладів дошкільної освіти	Г додатне сальдо міграції
	Д пришвидшення субурбанізації

Задання 13-14 відкритої форми з короткою відповіддю. Здійсніть розрахунки та визначте правильну відповідь (по 2 бали за кожне правильно виконане завдання).

Масштаб 1 : 20 000
 Суцільні горизонталі проведено через 5 м

13. Яка відстань у кілометрах від північного берега озера Ясного до екватора?

14. Яка протяжність у метрах берегової лінії озера Глибокого, якщо на карті її довжина, виміряна курвіметром, становить 4,5 см?

Завдання 15-16 множинного вибору. Із семи запропонованих варіантів відповіді оберіть три, на Вашу думку, правильні (3 бали за правильно виконане завдання).

15. Які проблеми розселення характерні як для міського, так і для сільського населення України на сучасному етапі?

- 1 концентрація населення в малих за людністю містах і селах
- 2 зменшення чисельності жителів більшості міст і сіл

- 3 зникнення багатьох міст і сіл
- 4 зрошування міст і сіл у суцільну урбанізовану територію – мегалополіс
- 5 старіння населення в міських і сільських населених пунктах
- 6 низькі темпи зниження безробіття серед жителів міст і сіл
- 7 збільшення частки дітей та працездатного населення в містах і селах

16. При складанні географічного довідника до розділу «Австралія» які ви виберете рекордні об'єкти світу, що існують на території даної країни:

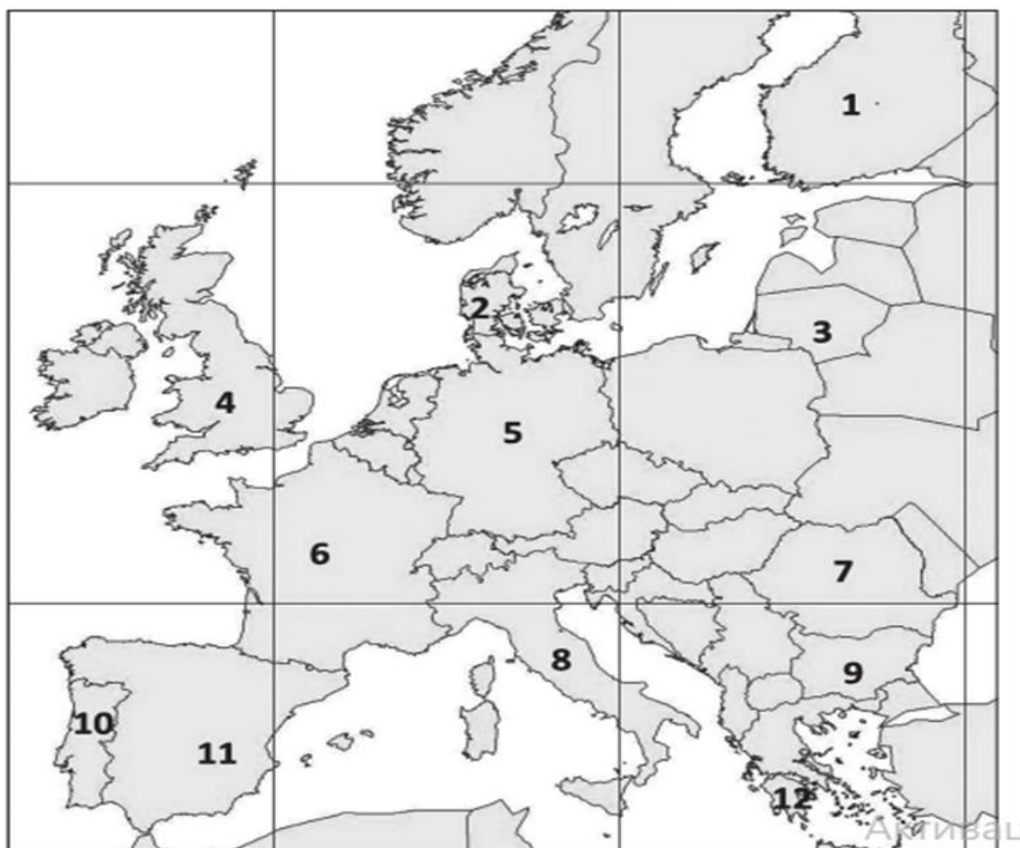
1. Найбільше за обсягом видобування родовище бокситів Уейпа
2. Найпівденніше місто-мільйонер Мельбурн
3. Найбільший за вантажообігом морський порт світу
4. Найвисокогірніша залізнична станція Тангла (5068 м. над рівнем моря)
5. Найпотужніша гідроелектростанція «Три ущелини»
6. Найдовша огорожа (5614 км.) для захисту від диких тварин
7. Найбільший християнський храм – собор святого Петра

II. Теоретичний тур (24 балів)

1. Відомо, що всі геологічні процеси, які формують зовнішній облік нашої планети поділяються на внутрішні і зовнішні. Причому визначальними є внутрішні (ендогенні) процеси, оскільки їх роль спрямована на створення гірських порід, великих форм рельєфу тощо. Зовнішні (екзогенні) процеси спрямовані навпаки – на руйнування того, що створили процеси внутрішні. Серед ендегенних процесів ключова роль належить тектонічним рухам земної кори, зокрема рухам літосферних плит. Охарактеризуйте роль і значення рухів літосферних плит у формуванні природи поверхні Землі. (12 балів)
2. У ході розвитку цивілізації перед людством з'явилися глобальні проблеми. Які головні причини їх виникнення? Як їх класифікують? Які глобальні проблеми проявляються у вашому регіоні? Запропонуйте шляхи їх розв'язання. (12 балів)

III. Практичний тур (максимальна кількість балів –51)

1. **Задача.** Визначте тривалість світлового дня (із точністю до хвилини) і пору року в населеному пункті, який знаходиться в північній півкулі, якщо схід Сонця був зафіксований за азимутом 69°, а захід – за азимутом 321°. (6 балів)
2. Запишіть назви держав Європи, позначених цифрами 1–12. Проти кожної держави запишіть у вигляді таблиці таку інформацію: столиця, державний устрій (федеративна або унітарна держава), форма правління (республіка або монархія). (за кожну правильну відповідь 0,5 балів. **Загальна кількість балів - 18)**

3. За інформацією визначте, про яку європейську країну йдеться, і внесіть у таблицю назву цієї країни. Перша буква назви — як підказка (10 балів)

№	Інформація про країну	Назва країни
1.	Федеративна республіка; традиційний нейтралітет; ІЛР — 2-ге місце у світі, 2018 р.; 70 % населення — у сфері послуг; експорт: верстати, годинники, шоколад	Ш
2.	Республіка; член ЄС; значна частина — прибережна, 1185 островів, із них 62 заселені: розвинені суднобудування, туризм	Х
3.	Слов'янська країна, ІЛР дуже високий, 87 % населення сповідують католицизм	П
4.	Республіка; член ЄС, НАТО; 1/3 населення проживає у столиці, яка є морським портом; одна з компаній — Dzintars	Л
5.	Республіка; член ЄС і НАТО; населення — 1,3 млн осіб; ІЛР дуже високий; послуги банків; порт; видобуток горючих сланців	Е
6.	Князівство; з 1278 р. перебуває під охороною двох сусідніх держав; туризм дає 80 % ВВП країни	А
7.	Монархія; ІЛР дуже високий; один з лідерів у сфері туризму (82 млн осіб у 2017 р); експорт суден, одягу, вин, оливкової олії	І
8.	Найбільше число пам'яток ЮНЕСКО. Член G-7. У столиці є об'єкт — одне із семи сучасних чудес світу	І
9.	Монархія. 75 % енергії виробляють дві АЕС. У столиці країни розташована штаб-квартира ЄС	Б
10.	Країна незалежна з 1964 р. Член ЄС з 2004 р. Площа менша, ніж площа Харкова. Основна стаття доходів — туризм	М

4. Заповніть таблицю. Об'єкти нанесіть на контурну карту. (Оцінювання: за кожен правильно названий об'єкт — 1 бал, за правильне позначення об'єкта на контурній карті — 1 бал. Загальна кількість балів — 12).

№ з/п	Характеристика об'єкта	Назва об'єкта
1.	Крайня західна точка Європи.	
2.	Країна, що є останньою конфедерацією сучасності.	
3.	Країна, яка останньою ввійшла до складу Європейського Союзу.	
4.	Країна Європи, що виробляє найбільший відсоток електроенергії на ГЕС.	
5.	Країна, на території якої знаходиться національний парк Сьєрра-Невада.	
6.	Країна, на території якої знаходиться Верхньосілезький кам'яновугільний басейн.	

IV. Бліц-тур:

Чи правильні твердження? Відповідь обґрунтуйте.

(5 балів)

- Найбільші запаси промислових риб зосереджені в жаркому тепловому поясі
- На узбережжях морів та океанів трапляються берегові пустелі, а поряд з ними в океані вирує життя
- Тайфуни трапляються значно частіше на західних берегах материків, ніж на східних
- Пустеля Сахара є найсухішою пустелею світу.
- Найкоротша дорога в «Нікуди» проходить через мис «Три точки» на північному узбережжі Гвінейської затоки. Назвали її бувалі моряки, оскільки «Три точки» — єдине місце на материку, що розташовано найближче до точки земної кулі, де зустрічаються три нулі. Увага, запитання: які ж нулі «живуть» у «Нікуди»?